

LA CAMPANA DE GRACIA

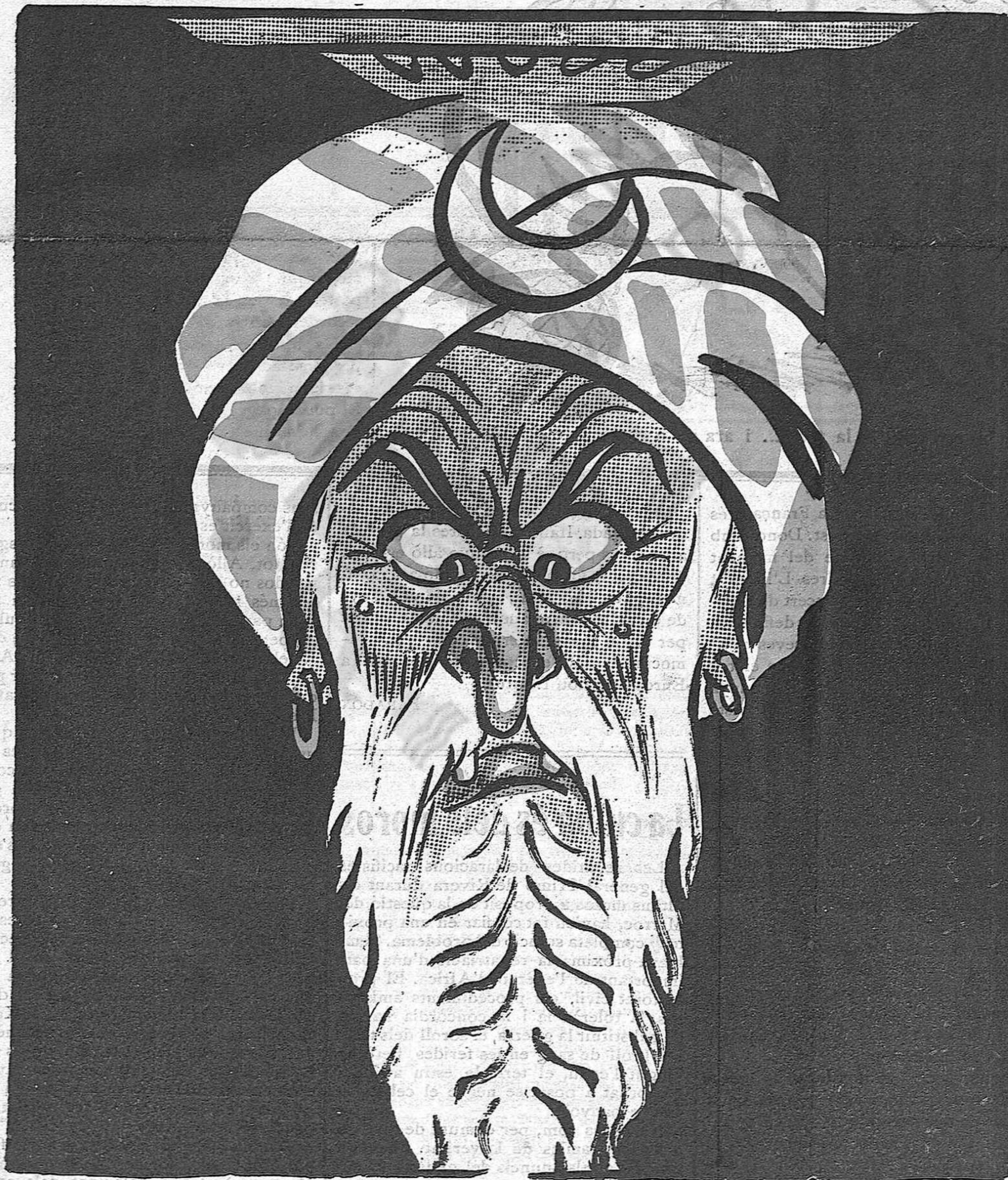
DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

EL MORO DE L'ORGUE DE LA CATEDRAL.—Ens sembla que aquest moro se'ns ha tornat rabiós!

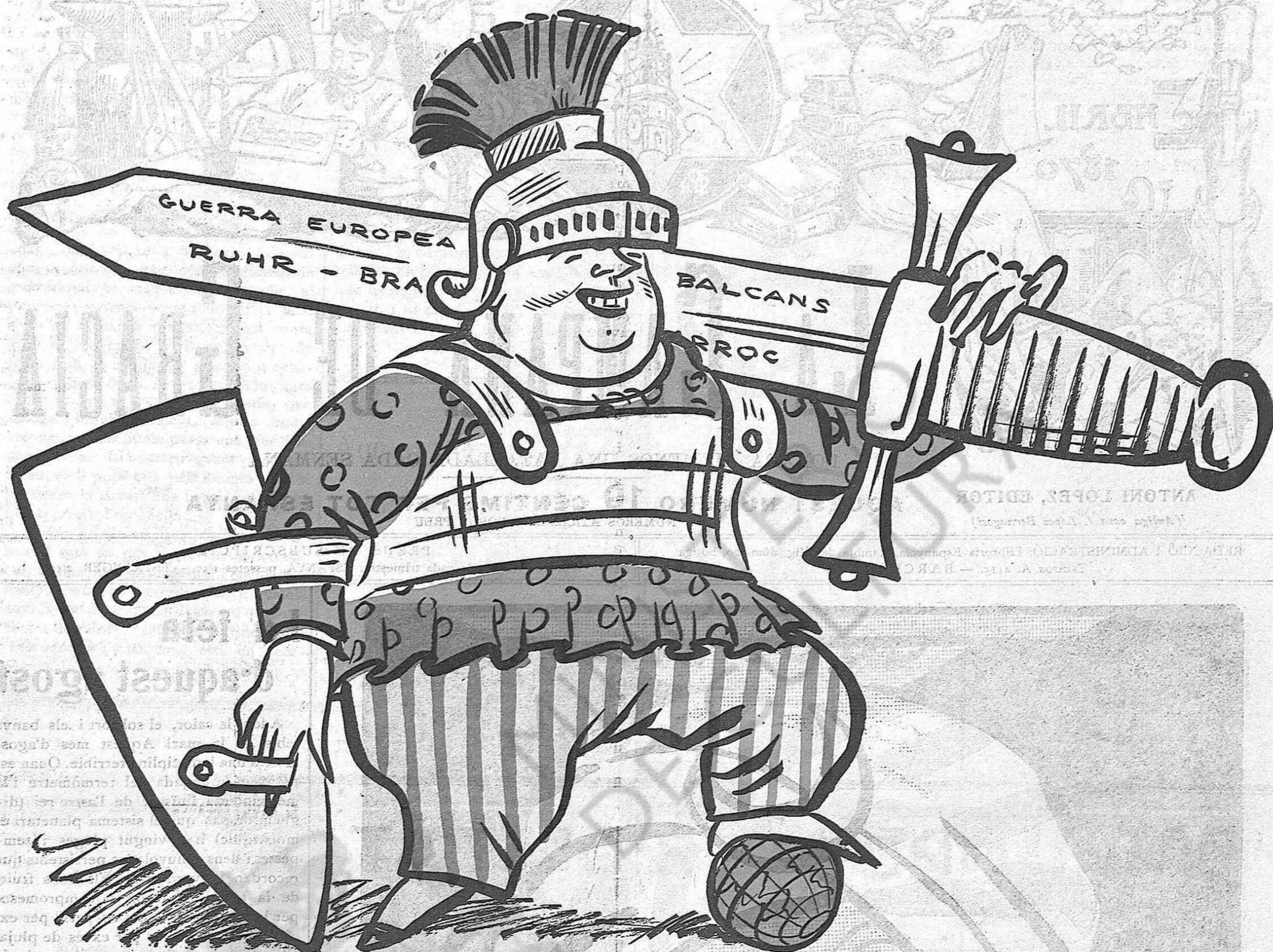
La feta d'aquest agost

Adéu, la calor, el sol fort i els banys tebis de la mar! Aquest mes d'agost mostra una indisciplina terrible. Quan esperàvem la pujada del termòmetre i la més violenta lluïssor de l'astre rei (diguem de pas que el sistema planetari és monàrquic) han vingut pluges i tempestes i denses nuvolades persistents que recorden l'hivern trist. Els bons fruits de la terra que estaven compromesos per la secada, ara estan en perill per excés de núvols si no per excés de pluja. El pobre pagès ja torna a planyer's. Ja fóra hora que la ciència, que tant presum, arribés a dominar la meteorologia i disposés convenientment els dies de sol i els dies de pluja, dominant d'una vegada el termòmetre, el baròmetre i l'higròmetre, que ara tenen una autonomia intolerable.

Mal temps. Tal és el resum del més d'agost d'enguany. Malt temps aquí i en altres band's. El mal temps d'ara pertany a la classe del temps insegur, que és una de les pitjors classes de temps. La seguretat és una avantatge, fins quan es tracta de coses dolentes. Si ha de ploure, que sigui segur. Si han de caure llamps i han de venir riuades, que també sigui segur. Així un hom pot prendre precaucions, i en el últim cas sap de quin mal ha de morir. La cosa més detestable és l'inseguretat. No sabem quin temps farà a la tarda, ni demà, ni l'altre dia. Cada deu minuts canvia la decoració del cel. I així fa angúnia viure. Més val un xàfec segur que l'alternativa amoinosa del cel brillant i els núvols opacs.

Aquest agost és un agost de parai-gües. Serà només aquest mes el que presentarà la característica d'amenaçador i d'insegur? Si els profetes del temps no s'equivoquen, entrem en un període de pluges. Les aixetes del cel cauran damunt la terra, la gleva s'eixoparà, els rius s'inflaran i tindrem tot el quadro pintoresc, i de vegades tràgic, de les aigües abundants. La feta d'aquest mes d'agost sembla un simple pròleg dels canvis de temps que han de venir.

MARTE I LA TERRA

—Ja feia temps que hi era aquí a la terra... i ara se n'adonen, els infeliços!

Herriot

A nosaltres ens fa l'efecte que l'Herriot deu ésser una mena de Pere Corominas, però amb idees clares, això és, que sap unir un sentiment domèstic a una idea universal. Com que més que ésser en Pere Corominas, malgrat la seva economia és un sentimental, això el torna a separar, per un altre cantó, de l'Herriot que vesteix el seu sentiment amb induments universitaris. L'Herriot és un francès de cap a peus, francès *pur sang*, mesurat, raonable, realista i, al mateix temps, entusiasta. Així pot agradar, a l'ensems, a l'home de sa casa, al bon *bourgeois* que toca de peus en terra, a l'idealista sempre disposat a llençar crits divagadors.

Aquest home, trenta anys alcalde de la seva ciutat, ha aconseguit, a força de lògica i de bonhomia, desfer l'opinió de badoç que li havien penjat, i arribar

al lloc de gran estadista. La França, s'és dit, sempre troba l'home just. Doncs amb l'Herriot ha trobat l'home del moment de la conferència de Londres. L'Herriot ja no pot fracassar, car l'encert de Londres li ha donat una eficàcia definitiva. En Clemenceau, malgrat les seves venjances de guerra i els seus grans errors —sobre tot el de Rússia i el d'Alemanya revolucionària, es a dir, el d'activista conservador—serà immortalment l'home de la guerra. L'Herriot serà l'home de la pau. Tal volta, els aconteixements futurs el presentin com un equivocac, si els alemanys reprenen la seva fúria sense atendre a cap raó, però a Londres s'ha comportat amb una precisió meravellosa, imposant el projecte adequat en l'hora adequada. Ha obtingut totes les avantatges. Ha aconseguit totes les seguretats possibles. Ha triomfat sobre la delegació anglesa que volia aïllar a França. Ha tornat a refer la *entente*. Ha ofert a la Internacional la primera victòria, ja que Macdonald és socialista i són socialistes els seus col·laboradors.

Afegim, per a arrodoniment de l'obra de l'Herriot, que amb ella es referma la governació democràtica de França, d'Anglaterra i de la mateixa Alemanya, ja que, la república alemanya, auxiliada pels republicans francesos, ha tingut el seu primer èxit amb l'evacuació del Ruhr i

amb la bel·ligerància moral que li ha estat otorgada. Itàlia no ha pres la paraula a Londres perquè sabia que allò era una democràcia vivent que l'excloïa. I així, mentre en Mussolini, al cap de dos anys de dictadura, permaneceix a Itàlia, retingut per turbulències interiors, dos grans democràtes, amb el cor alegre, donen a Europa un nou Estatut.

PARADOX

La culpa és dels moros

Les repetides declaracions pacifistes del general Primo de Rivera durant els últims mesos a propòsit de la qüestió del Marroc, havien fet confiar en una pròxima i completa solució del problema. Semblava pròxima la repatriació d'una part important de l'exèrcit d'Àfrica. El protectorat civil, els procediments amistosos, la tolerància i la concòrdia havien de substituir la guerra, el soroll dels trets i el broll de sang en les ferides. Però ha vingut l'estiu, el terrible estiu africà, i ha tornat a posar-se negre el cel de la zona espanyola.

Nosaltres som, per damunt de tot, imparcials i amics de la veritat. I hem de dir que si els anuncis del general Primo de Rivera no s'han complert encara, no és pas per culpa seva, ni per culpa dels

seus companys del Directori, ni per culpa de l'exèrcit espanyol.

Són els moros els que ho han esguerrat tot. Allò que diuen que quan un no vol dos no es barallen, és una de les frases més falses que han existit. En un gran part de casos, basta que ho vulgui un perquè es barallin dos o més de dos. En el cas del Marroc, ha bastat que Abd-el-Krim volgués tornar-se a barallar perquè la lluita s'hagi encès pel costat de Llevant i de Ponent.

L'única manera d'evitar la baralla quan un vol barallar-se és que els altres es resignin a aguantar els insults i els cops, els greuges i els perjudicis. I com que aquesta actitud evangèlica no sempre és possible ni sempre és pràctica, tenim que ara, per culpa dels moros indòcils, s'està omplint un nou capítol de la llarga guerra africana.

Posades les coses en aquest terreny, hem de reconèixer que els pacifistes no en treurien res de dirigir-se al Directori militar d'Espanya, que tenia en el seu programa la solució del problema del Marroc en forma ràpida. A qui cal dirigir-se, en certa manera, és a Abd-el-Krim. Si hi torna a haver lluita és perquè ell vol. Els millors plans i les intencions més bones han de fracassar per força davant d'un enemic que no es posa a la raó i que no secunda degudament les iniciatives pacificadoras.

Sembla que molta gent no s'havia fixat en el fet que l'acabament de la guerra del Marroc no depèn solament dels espanyols. Encara que el Govern de Madrid,

sigui el que sigui, prengui l'acord d'acabar-la, cal comptar amb els moros per portar a la pràctica el tal acord. La pau no pot ésser unilateral. S'ha de fer per tots els costats alhora. I si des de Madrid criden: «pau!» i des del Nord del Marroc els cabilenys contesten «guerra!», de poc serveixen les bones intencions i els acords solemnes que consten en acta.

Per, totes aquestes raons nosaltres diem que els moros tenen la culpa d'això que passa. I qui digui el contrari és que no sap el que es diu, o bé que diu el contrari d'allò que pensa.

FULMEN

Optimisme forà

La qüestió del Ruhr s'arregla; ço que fins ara és estat una capsa misteriosa, un os dur de rosegat, ara és motiu d'alegria pels homes civilitzats, car, posats d'acord a l'últim els francesos i alemanys, han trobat aquella fórmula que no es podia trobar, perquè les tropes aliades anessin evacuant, encar que de mica en mica, el territori ocupat. Bèlgica, Anglaterra i França en una entente cordial, començaran desseguida a complir ço que han pactat amb Alemanya, i si aquesta reconeix, al capdavant, que li cal tenir paraula per a fer-se respectar i paga, cosa que sembla que no pensava fer mai, acomodatant-se a les normes del plan Dawes, acceptat fins per el govern del Reich, veurem amb el goig més gran

com la pau és ben mirada per els vells bel·ligerants, i es torna una bassa d'oli tota l'Europa central. El crit d'«Alemanya paga» tot el món trasbalsarà; i ballaran d'alegria els que posseïxen marcs, bo-i pensant que tard o d'hora recuperar bé podran aquell grapatet de *peles* que es deixaren afaitar, tot somniant nit i dia amb ganàncies colossals, per quedar-se al cap i a l'últim només amb un pam de nas. Oh! ventada d'optimisme, i com m'has refrescat el cervell que ja em cremava només que de rumiar les complicacions estranyes i els terribles mals-de-cap que derivar-se podien, si Alemanya, d'un plegat, hagués dit: «Vaja, no pago i ja hem podeu embargar», com han fet a Barcelona una colla d'advocats. Més el seny i la mesura a l'últim van triomfar i si ara els nacionalistes no fan algun disbarat, per tal que Alemanya torni a fè el ronsa com abans, per fi tindrem ben resolta la qüestió piramidal de l'ocupació del Ruhr, per les forces militars de França, ben decidida, sia com sia, a cobrar aquelles reparacions filles del tractat de pau. Bèlgica, Anglaterra i França força contentes que estan veient que per fi la cosa s'ha pogut encarrilar, tant, que el goig públic esclata amb alegrois populars, amb articles als diaris escrits amb nobles afanys. Que n'és de sà l'optimisme! Ei, si és que està ben fundat,

car l'optimisme d'Espanya des de fa una colla d'anys, és la cosa més insulsa que al món es pugui trobar.

FLOK

Exposicions socials

Una Exposició ha sigut sempre una cosa espectacular, escenogràfica, una apoteosi teatral amb focs de bengala, surtidors policramats i himnes patriòtics. No hi ha en aquestes paraules cap esperit de blasme. Creiem, ben al contrari, que tot estava molt bé i que la gatzara i l'enlluernament són dues formes molt interessants de propaganda industrial i patriòtica.

Però si volem comprovar que les Exposicions, com tots els productes de l'activitat col·lectiva, passen ara per un fecunde i necessari període d'evolució.

Hi ha en aquesta transformació del criteri exposicionista, un acatament a la llei secreta que anima i orienta l'esperit contemporani envers un ideal més comprensiu de les normes socials i d'ètica ciutadana.

Abans, les Exposicions, eren totes de caràcter industrial. S'anava a conquerir mercats. En canvi, les que ara s'organitzen es proposen principalment demostrar els resultats d'una obra civilitzadora, donar a conèixer una nova aplicació de la tècnica o l'estat de progrés d'una descoberta o de determinades investigacions d'ordre científic.

I al costat d'aquestes manifestacions fabrils, se'n organitzen d'altres que, com la de l'Artisanat darrerament celebrada a París i la de la Cooperació i obres socials oberta ara mateix a Gant, estudien les gestes de l'home, considerant-lo com un ser ètic i social, assedegat en aquesta esfera com en les altres, de fe progressiva i d'ideals de perfecció.

Les Exposicions han estat fins avui un reflexe de la política noucentista i de l'economia clàssica, desconexada dels factors morals i de la dinàmica idealista que anava desenrotllant-se en les multituds europees. L'objecte primordial dels organitzadors, era vendre «articles», i si a més del certamen, n'eixia un monument, una valorització de terrenys, unes quantes condecoracions o algun títol nobiliari, la joia era completa i l'èxit imponderable.

Aqueix «ideal» industrialista, marxava d'acord perfecte amb les tendències econòmiques i de dret, que s'apoiaven en la teoria de l'eficàcia creadora i sustentadora del Capital i la Renta, actuant lliurement, sense cap trava estatal ni de consciència.

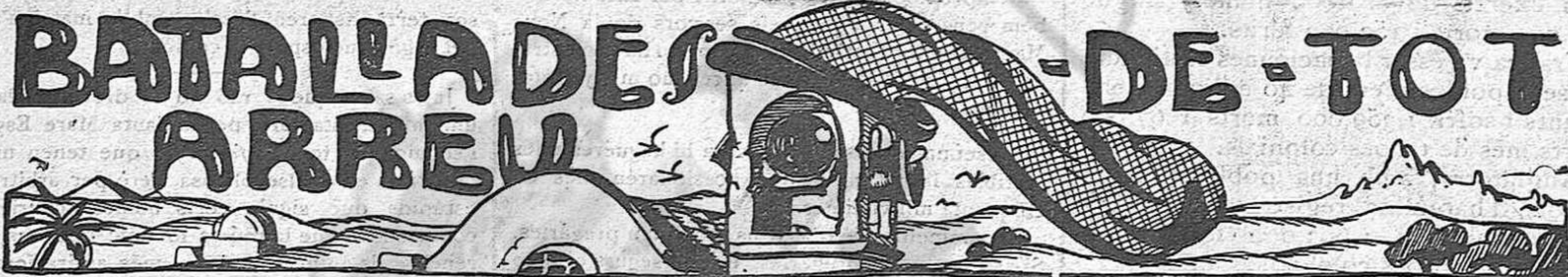
Quan els economistes clàssics deien: Capital, Renta, Treball, pensaven que aquest darrer terme era el menys apreciable de tots i el concebien com la roda d'òcil i immutable d'una gran maquinària muntada pel geni de la burgesia. Així mateix, la política tenia per quantitat negligible, l'energia espiritual i plasmadora que podia brollar de les masses amorfes del baix poble.

Però s'ha vist, en política, que no hi ha masses amorfes, sinó consciències agrupades i articulades mogudes per ideals i rancúnies inspirades en principis universals d'ètica i justícia; i en Economia s'ha demostrat plenament que la roda d'òcil de la gran maquinària burgesa no era tal, sinó que era la dinàmica mateixa de la productivitat i del progrés.

Ço que ha produït aquest canvi és el factor social.

Es comprendrà, ara, que les Exposicions s'encarril·lin també seguint l'evolució de l'Economia i de la política, passant d'ésser purament *industrialistes*, a adquirir un to que em podríem dir *socialista*, en el sentit de que consagren atenció preferent als problemes jurídics, ètics i científics relacionats amb el treballador?

Les Exposicions, avui, comencen de

L'INTRUS

En aquesta fotografia veiem dues coses que ens fan gràcia de debò. Una d'elles és veure que els russos de la revolució són gent d'ordre—encara que sembli estrany—i previsor: fixeu-vos, sinó, en aquesta funda de dril que cobreix la ca-

EL COMPANY LUNION

delegat dels negres comunistes de la Guadalupe

dira del tro dels tsars, talment com es veu en una sala burgesa. Sembla que s'hagin dit: Conservem-lo, perquè, si un dia ens treïen, vegin que l'hem cuidat bé i que, en el fons, erem conservadors: conservadors de lo que trobàvem.

L'altra cosa que ens fa gràcia és el personatge que hi està assegut en aquest tro. Aquest personatge, més negre que una carbonera, és el camarada Lunión, delegat dels negres comunistes de la Guadalupe;

Abans els negres només servien per a *grooms* i tots es deien *Panchito*. Avui ja tenen nom i cognom, com les demés persones, i ja serveixen per a comunistes. Avui ja s'asseuen al tro de l'emperador de totes les Rússiaes, cosa que no està a l'alcanc de gaires persones.

El camarada Lunión, delegat dels negres comunistes de la Guadalupe, reposa. S'estan celebrant les sessions del V Congrés de la III Internacional. Quan arriba un descans, el camarada Lunión, delegat dels negres comunistes de la Guadalupe, i més negre ell que una carbonera, es recorda de que els seus avantpassats havien sigut esclaus... i se'n va a seure's al tro dels Romanoff

L'INFANT MILIONARI

Aquest infant, aquest *boy* famós a tot el món, es diu Jackie Coogan, i la gent el coneix pel diminutiu de «Chiquiín.»

Que qui és aquest Jackie Coogan? Doncs és el més petit actor cinematogràfic del món. Però és, també, un dels més grans, el més gran potser. Petit ho és pels anys i per l'alçada. Gran ho és pel talent. No hi ha un actor a Espanya, ni a Catalunya, de la discreció, de la correcció, del bon gust, de la intel·ligència d'aquesta criatura. I és que a Espanya, i a Catalunya, els actors solen ésser els homes menys capacitats pel teatre. El teatre, per a ells, no és un art, sinó un ofici, però un ofici pel que no tenen cap mena de disposició. A un sabater se li exigeix que sàpiga fer sabates, a un cuiner, que sàpiga cuinar, a un ebanista, que sàpiga fer mobles. En canvi, a un còmic espanyol no se li exigeix que sàpiga fer comèdia: exigir-li seria inútil.

Aquest petit Jackie Coogan és pot dir—i dir-ho

sense por de dir cap disbarat—que és un dels més grans actors del món. I ell, tan petit, és qui manté a la seva família. Perquè no sé si sabeu que el menut guanya uns quants milions de dòlars a l'any.

En un altre cas, que no fos el cas únic de Jackie Coogan, seria llastimosa aquesta explotació per part dels pares. Però en els pares de Jackie Coogan hi ha quelcom més noble que el desig de viure a costelles del fill: hi ha l'orgull de tenir una criatura quina glòria proclama, avui, tot el món. Ademés, en el petit actor hi ha lo que no hi ha

JACKIE COOGAN

l'actor milionari

entre els grandassots a que abans al·ludíem. Si pel petit Coogan fos un sacrifici el dedicar-se al teatre, si que podríem dir llavors que els pares l'exploten. Però el sacrifici seria no deixar que es dediqués al teatre.

Perquè Jackie Coogan té una missió a complir: la de, amb els seus *films*, ensenyar a la gent a ésser bona. La innocència, la tendresa, el perdó, les virtuts més inefables, ens ensenya a nosaltres, els catòlics, aquest petit gran artista... que no és catòlic.

EL NAVILI ENCADENAT

Sempre hi ha quelcom de tristesa en una *despedida*. La gent fa esforços per a dissimular la seva emoció amb un somriure. En aquesta fotografia que reproduïm, es pot veure la més gràfica manifestació de l'estat d'ànim a que ens referim.

En alguns ports, sobretot anglesos i australians—entre ells el de Sydney—hi ha la gentil costum de llençar, abans de marxar el navili, serpentes multicolors que uneixen als passatgers amb els que es queden. Deliciós i amable lligam! Cintes de color de rosa, de color de sol de migdia, de color de cel serè, de color de focs!...

Després arriba el moment de desamarar. El navili s'allunya lentament del moll. Les serpentes devenen en tensió—talment com un humà cordatge de niris—cables febles, suprens lligams amb el país nadiu, amb les afeccions més entranyables. La multitud de parents i amics segueix amb la mirada que s'allunya, aguantant les cintes multicolors que es trenquen una a una, omplint la mar de colorines gentils i els flancs del navili d'una cabellera polícroma.

I en el cor dels que es queden, al trencar-se els gentils lligams, neix una ombra de tristesa.

A SIDNEY

despedint a un navili

tenir-lo aquest caire social, imprescindible en tota obra que hagi d'assolir positiva transcendència.

L'Exposició de l'Artisanat a París s'ha vist coronada per la creació d'un Casal d'Artisans i la concessió per l'Estat d'un crèdit de deu milions de francs. Les diferents Exposicions de filantropia: assistència, mutualisme, correcció, previsió, etc., ha originat a França un increment d'institucions d'aquest ordre, igual que la celebració de certàmens científics, ha facilitat el miracle de que tothom s'interessés en la renovació del material dels laboratoris.

Aquesta orientació de les Exposicions, cal que vagi accentuant-se en profit de totes les classes socials, car aquesta guisa, internacionalitzant els factors morals del Treball i la producció, és com millor s'arribaran a conèixer els pobles, i més fàcil serà que anem sentant, sense sotragades, les bases d'una nova societat, qual esperit frisa ja en l'ambient dels nostres dies.

GLICINI

El cadàver d'en Matteotti

Per fi s'ha trobat el cadàver de l'eminent diputat socialista italià, Matteotti. A 20 quilòmetres de Roma, a la carretera de Serofano a Riano, un peó caminer, en un pou de desaigua, trobà un jaqué tacat de sang.

S'apoderà del jaqué el capità de carabinieri que vigilava aquells encontorns, senyor Pal'lavicini. Resultà ésser el jaqué de Matteotti.

Es ferén les necessàries recerques i al fi ha sigut trobat el cadàver. Fou enterrat pels assassins entre els pobles de Serofano i Castelnuovo di Porto, a la vora del pou on fou trobat el jaqué. Els assassins li ferén la fossa accessivament soma; una fossa d'un metre de llarg i de poca profunditat. Per a colgar-lo, tingueren de plegar el cadàver i quasi no tenia un pam de terra al damunt. Ha estat trobat per un gos policíac.

S'ha fet la deguda identificació, i com que el cos de Matteotti estava ja força descompost, era difícil identificar-lo. Però variis amics del diputat assassinat vilment pels repugnants feixistes, l'han reconegut per una dent d'or que duia de forma tan original que era inconfundible i per l'anell d'aliança del diputat.

Es traslladà el cadàver a Roma per a procedir a les honors funeràries usuals, després de les funcions autoritàries i de les identificacions. El cadàver portava encara clavada en el pit una llima que li atravessava un pulmó.

Les despòtiques autoritats feixistes han privat a la senyora vidua de Matteotti que pogués vetllar el cadàver del que fou son espòs.

Com recordarà el lector, s'empresonaren els assassins de Matteotti, però el crim encara és impune. En Mussolini és l'home de la paraula inútil. Prometé, com tothom sap, fer justícia. De justícia no se'n fa, i no se'n fa perquè quasi sempre s'hauria de començar pels que l'exerceixen.

I encara es parla d'una altra guerra?

Per Londres circula una nota contra la guerra que diu així: «S'han publicat moltes estadístiques tristement eloqüents. N'extreiem aquestes dades»:

«Alemanya a l'esclatar la guerra, tenia una població de 65 milions d'habitants. Movilitzà 13.250.000 homes, dels quals moriren 1.887.000 i resultaren ferits, invalids la majoria, 4.248.000.

Austria-Hongria, amb 51 milions d'habitants i 9.000.000 de soldats, registrà 1.200.000 morts i 3.200.000 ferits.

Turquia, amb 23 milions d'habitants, tingué 437.000 morts i 308.000 ferits.

Bulgària, amb cinc milions d'habitants

i un exèrcit de 857.000 homes, tingué 101.000 morts i 152.000 ferits.

França va ésser la nació més castigada. La seva població era de 40 milions d'habitants i sofrí 1.359.000 morts i 67.000 morts més de tropes colonials.

Anglaterra, amb una població de 45 milions d'habitants, registrà 744.000 individus morts i 1.693.000 ferits, més 202.000 de tropes colonials.

Itàlia tenia 35 milions d'habitants i 5.615.000 combatents. Tingué 507.000 morts i 950.000 ferits.

Bèlgica, amb 7 milions i mig d'habitants, obtingué 267.000 morts i 140.000 ferits.

Rumania, amb set milions i mig d'habitants i un milió de soldats, tingué 339.000 morts.

Sèrbia, amb 3 milions d'habitants, sofrí 797.000 morts.

Grecia experimentà 15.000 morts i 40.000 ferits.

Els Estats Units tingueren 107.000 morts i 246.000 ferits i, finalment, Rússia registrà la xifra fabulosa de 2.758.000 morts i 4.950.000 ferits.»

El total de morts en la gran guerra és de 10.679.000, sens comptar amb el número molt superior de mancos, coixos i xacrats en la flor de la joventut. Molts d'ells, desferres humanes que no podran fer mai més res en la vida.

I encara hi ha qui parla d'una altra guerra?

La humanitat està embriagada de sang i demana més sang com una fera.

En *Le Journal des Debats* del 31 de juliol, M. J. A. Brutails, un dels millors medievalistes francesos, fa un gran elogi de l'obra del nostre Institut d'Estudis Catalans, dient que és una de les institucions de cultura de les millors d'Europa.

Amb aquestes calors ja no hi queda res dins dels caps.

Sempre ho hem cregut així i per això no trobem gens estrany que els senyors de la Nova Mancomunitat l'estimin tant, com ho ha demostrat en Sala, el baró de Viver i altres no menys interessants.

La setmana passada a la Xina hi hagueren unes terribles inundacions que ocasionaren més de cinquanta mil víctimes.

Segurament que a la Xina no feien pregàries. Si arriben a fer pregàries, estem segurs que no hi plou.

Segons el despatx oficial de la Sessió municipal d'aquesta setmana, es calcula que la despesa del mes de setembre ascendirà a uns set milions cinc centes cinquanta mil pessetes. Ens jugaríem un peix que sabem per a què serviran. Indubtablement que seran destinades a cultura catalana i a bons pels pobres.

I les subsistències cada dia més amunt, tan amunt que ni amb les escales dels bombers s'hi arriba. Sempre, sempre haurem de donar la raó al senyor Ponsá Mireu que ens en recordarem temps d'aquest home. Ja ho diu ell: «No passa res; no passa res.» Que en té de raó! No passa res per l'estómac. Almenys poguéssim pair certes coses. Què hi farem si són indigestives!

Mirant les obres del *Metro* a la Rambla, hem sentit que un senyor preguntava a un altre: —Que hi fan comèdia aquí al davant? Veig que a cada moment canvien de decoració... Doncs, sí, senyors, sí; hi fan comèdia, però la *Divina Comèdia*, que és molt llarga.

L'Ajuntament governatiu de Manresa cursà una nota de condol per la mort del gran Guimerà, dient que sentia la pèrdua de l'eminent poeta nacional i fent constar que no pensava com ell.

Ja ho suposem que no pensa com ell cap Ajuntament dels d'ara. En Guimerà tenia un seny molt profund que no el té pas qui vol.

Creiem que en Guimerà, des de l'altre món, no els en sentirà cap grat d'aquesta manifestació de condol gens sentida.

Hi ha una quietud en tot aquest tros de món que se'n diu Espanya, que tothom diria que no passa res. Ja ho sol dir sempre en Ponsá Però els que ens fixem una mica en les coses de la terra—i no som pagesos—sabem que a la tardor hi ha una gran quietud als camps. Es la quietud germinadora de les llavors que després esclaten inconscientment.

Es bonic pensar que certes llavors treballen sota terra. Esperem l'esclat amb la mateixa ànsia del pagès que espera la collita.

Ja és sabut que la raó no té dret a parlar. Es una norma establerta per la Santa Mare Església i seguida per tots els *faroleros* que tenen una fe arbitrària en qualsevol cosa. Però per arbitraris i estúpids que siguin certs homes, haurien de comprendre que la raó és lo únic que ens diferencia dels animals, i quan més antirracional sigui un home, més animal serà.

Tenim unes ganes que s'acabin les obres de l'interminable *Metropolità*. Potser si que els beneficis que ens reportarà el *Metro* compensaran totes les molèsties que ara sofrim. Però evidentment que és un escàndol. Tanques aquí, tanques allà i a tot arreu hi ha tanques que et tanquen el pas. A les Rambles, segurament perquè saben que és el passeig típic dels barcelonins, és el lloc on s'hi entretenen més.

Es una llàstima que es posin tantes tanques i que no es tanquin a tants ximplers que ens fan anar malament.

En Sala, president de la Mancomunitat nova, demana al govern les delegacions que no volia que es concedissin a la Mancomunitat vella, perquè es veu que no li surten els comptes.

Les hi donaran? No ho crec, per més que s'escarrassi. *Contra el vici de pedir, hay la virtud de no dar.* Sinó, pregunteu-ho als regionalistes cambonians.

La Vos de España es titula l'orgue dels *tracistes* barcelonins, que acaba de veure la llum per a sortir cada setmana.

Cada setmana, només? Es veu que als *tracistes* barcelonins els hi passa allò de la dita popular:

—M'estimes molt?
—Fins al cel.
—I a la bossa?
—No hi toquem!

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA PRÈVIA CENSURA MILITAR

Imprimpta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8